

Горбонос-Андронova Олена Русланівна

методист,

Дніпропетровський дитячо-юнацького центр міжнародного
співробітництва

Хвостенко Ольга Вікторівна

методист,

Дніпропетровський дитячо-юнацького центр міжнародного
співробітництва

РОЗВИТОК ТУРИСТСЬКО-КРАЄЗНАВЧОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ РОБОТИ В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

Анотація. У статті проведено детальний аналіз туристсько-краєзнавчого та національно-патріотичного напрямків роботи в позашкільній освіті Дніпропетровської області протягом 2015 року. Виявлені пріоритетні напрямки роботи галузі.

Ключові слова: туристсько-краєзнавча робота, національно-патріотичне виховання, позашкільна освіта.

Актуальність. Робота з туристсько-краєзнавчого та національно-патріотичного напрямків позашкільної освіти залишається одним із пріоритетних напрямків виховання, актуальність якої в сучасних умовах значно зросла [1].

Мета – дослідити туристсько-краєзнавчий та національно-патріотичний напрямки роботи у Дніпропетровській області.

Аналіз отриманих даних. Станом на 01.01.2015 року в Дніпропетровській області успішно працюють 9 центрів туризму і краєзнавства, які проводять навчально-виховну роботу серед учнівської молоді за напрямками:

- гурткова робота;
- проведення походів різної категорії складності;
- національно-патріотичне виховання;
- освітній туризм.

Так гурткова робота проводиться у 42 багатопрофільних позашкільних навчальних закладах 32 регіонів області в яких працюють відділення з туристсько-краєзнавчого напрямку [3].

Одним із найважливіших показників розвитку дитячо-юнацького туризму і краєзнавства є робота гуртків, інших дитячих об'єднань та охоплення дітей гуртковою роботою. В Дніпропетровській області в 2015 році працювало 1174 гуртки, у яких навчалися 17560 вихованців. Статистичні дані наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Статистичні дані щодо охоплення дітей гуртковою роботою туристсько-краєзнавчого напрямку в період 2012-2015 р.

2012 р.		2013 р.		2014 р.		2015 р.	
кількість		кількість		кількість		кількість	
гуртків	вихованців	гуртків	вихованців	гуртків	вихованців	гуртків	вихованців
934	14641	1262	17983	1369	20527	1174	17560

Наведені дані свідчать про зменшення в 2015 р. туристсько-краєзнавчих гуртків і вихованців у них, що пов'язано з соціально-економічним становищем в державі.

Більшу частину від загальної кількості гуртків складають гуртки краєзнавчого профілю – 446, туристсько-спортивні – 346, національно-патріотичний напрямок – 193, та євроклуби – 189 [3]. Популяризація гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку за видами спортивного туризму наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Популяризація туристсько-спортивних напрямків в області

<i>Назва гуртка</i>	<i>Кількість гуртків</i>	<i>Кількість вихованців</i>
Пішохідний туризм	92	1597
Юні туристи-краєзнавці (початковий рівень)	56	892
Спортивний туризм (багатоборство)	45	752
Велосипедний туризм	20	330
Водний туризм	15	230
Гірський туризм	5	80
Юні судді туристичних змагань	4	70
Організатори туристсько-краєзнавчої роботи	3	55
Автомобільний туризм	1	15
Лижний туризм	відсутні	
Вітрильний туризм		
Спелеотуризм		

У 2015 році порівняно з 2014 роком спостерігається зменшення кількості гуртків всіх напрямів, крім національно-патріотичного. Так, у 2015 році кількість національно-патріотичних гуртків збільшилася на 37. Збільшення даного профілю пояснюється тим, що відповідно до нормативних документів, а саме «Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 13.10.2015 р. №580/2015», національно-патріотичне виховання учнівської молоді є пріоритетним напрямом позашкільної освіти до 2020 р. [2].

Позитивним в роботі туристсько-краєзнавчого напрямку протягом 2015 р. в Дніпропетровській області стало проведення 4002 різних за видами походів з учнівською та студентською молоддю, з яких: походи вихідного дня – 2206, 1-3 денні походи – 1165, ступеневі походи – 515 [3].

Категорійних походів проведено 116 (1443 учасника), із них:

пішохідних – 83, водних – 19, велосипедних – 13, автомото – 1. Отримані дані разом з географією проведення походів наведені у таблиці №3.

З метою забезпечення безпеки туристських подорожей, перевірки готовності груп до походів в закладах області було створено 9 маршрутно-кваліфікаційних комісій.

В 2015р. з метою підвищення фахової майстерності педагогічних працівників навчальних закладів Дніпропетровської області за туристсько-краєзнавчим напрямом проведено навчально-тренувальні спортивно-пішохідні походи II категорії складності Українськими Карпатами та V к.с. Південним Уралом (Полярний Урал) [3].

Таблиця 3

Перелік районів категорійних походів та кількість груп за 2015 н.р.

№ з/п	Район походу, для водних походів назва річки	Кількість походів з виду туризму, (в т.ч. III-VI к.с.)				
		пішохідний	автомото	водний	VELO	Разом
1	Дніпропетровська обл.	51	1	16	11	79
2	Вінницька обл.	4			1	5
3	Полтавська обл.	2		2	1	5
4	Українські Карпати	25				25
5	Миколаївська обл.			1		1
6	Румунія	1				1
	Разом	83	1	19	13	116

До того ж, в рамках туристсько-краєзнавчої роботи, було організовано та проведено екскурсії пам'ятними місцями ріднокраєм та Україною.

У 2015 році закладами освіти по Дніпропетровській області проведено 1340 екскурсій (40658 учасників), що складає 25 % від загальної кількості проведених екскурсій закладами освіти; Україною – 3963 (66389 учасників). Географія маршрутів різноманітна: Київ, Львів, Одеса, Кам'янець-Подільський, Івано-Франківськ, Запоріжжя, Полтава,

Тернопіль, Чигирин, Умань, Асканія-Нова, Яремче, Чернівці, Переяслав-Хмельницький, Мукачеве, Берегове та інші. Розроблено краєзнавчі та екскурсійні маршрути в Дніпропетровську, Дніпродзержинську, Кривому Розі, Марганці, Нікополі, районах – Нікопольському, Новомосковському, Петропавлівському, Солонянському, Криничанському, Софіївському [3].

Крім того, в якості оздоровлення та нагороди було організовано більш ніж 30 поїздок до Європи та інших країн світу, для 350 дітей та 45 вчителів переможців змагань, конкурсів, виставок, які підвищили рівень володіння іноземними мовами, вивчили традиції та культуру країн Європи, брали участь у фестивалі хореографічних ансамблів, спортивних змаганнях, проходили оздоровчі процедури.

З аналізу отриманих даних було встановлено, що за 2015 рік, завдяки чіткій організації та системному підході в туристсько-краєзнавчій роботі вихованцями центрів туризму в Дніпропетровській області було виконано та підтверджено 1539 розрядів зі спортивного туризму (таблиця 4) [3].

Таблиця 4

Показники досягнень вихованців Центрів туризму відповідно до Єдиної спортивної класифікації України протягом 2015 р.

№ з/п	Вид туризму	Спортивна кваліфікація							
		МС*	КМС	I	II	III	I юн.	II юн.	III юн.
1.	Пішохідний		8	15	22	131	123	211	435
2.	Водний		4	4	10	14	8	3	37
3.	Лижний								
4.	Гірський		6	9	16	29	19	33	54
5.	Велосипедний				4	31	9	15	60
6.	Спелеотуризм								
7.	Спортивне орієнтування		2	8	10	8	15	22	97
8.	Скелелазіння		2	6	6	2	8	10	33
	Усього	0	22	42	68	215	182	294	716
	З них студентів	-	4	4	-	-	-	-	-

Одним з пріоритетних напрямків роботи в позашкільній освіті України є національно-патріотичне виховання.

В Дніпропетровській області найбільш поширеними в 2015 році були такі гуртки, групи, клуби, об'єднання [3]:

1. Національно-патріотичного напрямку – 1 (16 вихованців);
2. «Юні захисники Вітчизни», «Юні патріоти» – 101 (740 вихованців);
3. Козацько-лицарського виховання, юні козачата – 17 (401 вихованець);
4. «Джура» – 44 (655 вихованців);
5. Пошукові об'єднання – 5 (66 вихованців);
6. Гуртки за напрямами військової підготовки (юні прикордонники, юні десантники) – 22 (453 вихованця);
7. Інші, що відносяться до гуртків даного профілю – 4 (62 вихованця).

В Дніпропетровській області протягом 2015 року було проведено заходи військово-патріотичного напрямку:

- естафета пам'яті «Слава визволителям України» та соціальний проект «Пазл миру»;
 - форум учнівської молоді «Ми – патріоти Солонянщини»;
 - благодійні акції по збору коштів, теплих речей, продуктів, виготовленню оберегів, плетіння маскувальних сіток, написання листів воїнам АТО, пошукова робота по з'ясуванню інформації про бійців, які захищають нашу країну на сході, зустрічі з нагоди пам'ятних дат тощо.
- Видана літературна збірка «З Україною в серці»;
- фізкультурно-оздоровчий патріотичний фестиваль «Нашадки козацької слави»;
 - флеш-моб «Повертайся живим»;
 - військово-патріотичне свято «Нам захищати Вітчизну»;

- дитячо-юнацька військово-патріотична гра «Сокіл» («Джура»);
- науково-практична конференція «Я – патріот своєї України, господар на своїй землі».

Усі заходи були спрямовані на об'єднання зусиль підростаючого покоління, педагогів, громадськості заради збереження територіальної цілісності нашої держави, психологічної та моральної підтримки захисників Вітчизни, родин, які переселились з тимчасово окупованих територій України.

Література:

1. Закон України «Про туризм» від 18 листопада 2003 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.tada.gov.ua/laws/show/1282-15>
2. Указ Президента України від 13.10.2015 р. № 580/2015 : «Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки» http://osvita.ua/legislation/pozashk_osv/48106/
3. Звіт про туристсько-краєзнавчу роботу ДДЮЦМС за 2015 рік <http://www.kolobok-center.dp.ua/>.